

ПОГОДЖЕНО
на засіданні циклової методичної комісії
гуманітарних дисциплін
від «31» серпня 2021 р.
протокол № 1

Робоча навчальна програма з предмета «Українська література»

розроблена на основі навчальної програми з української літератури
10-11 класів (рівень стандарту), загальноосвітніх навчальних закладів,
затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України
від 23.10.2017 № 1407

Курс	Предмет	К-ть год
I курс	Українська література	140
	Всього	140

ПОЯСНОВАЛЬНА ЗАПИСКА

Курс «Українська література» завершує базову освіту здобувачів освіти. Програма складена відповідно до типового навчального плану. Предмет вивчається протягом одного курсу – 140 годин.

Навчальна програма розроблена на основі положень Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти.

При цьому особистісно зорієнтований підхід до навчання забезпечує розвиток академічних, соціокультурних, соціально-психологічних та інших здібностей здобувачів освіти.

Компетентнісний підхід сприяє формуванню ключових і предметних компетентностей.

До ключових компетентностей належить вміння вчитися, спілкуватися державною, рідною та іноземними мовами, математична і базові компетентності в галузі природознавства і техніки, інформаційно-комунікаційна, соціальна, громадянська, загальнокультурна, підприємницька і здоров'язбережувальна компетентності, а до предметних (галузевих) - комунікативна, літературна, мистецька, міжпредметна естетична, природничо-наукова і математична, проектно-технологічна та інформаційно-комунікаційна, суспільствознавча, історична і здоров'язбережувальна компетентності.

Діяльнісний підхід спрямований на розвиток умінь і навичок здобувача освіти, застосування здобутих знань у практичних ситуаціях, пошук шляхів інтеграції до соціокультурного та природного середовища.

Метою вивчення української літератури є:

- формування гуманістичного світогляду, долучення їх засобами художньої літератури до загальнолюдських і національних цінностей;
- виховання національно свідомих громадян України;
- естетичний розвиток, підвищення їх загального культурного рівня та розширення культурно-пізнавальних інтересів;
- сприяння всебічному розвитку здобувачів освіти, їх духовному збагаченню, активному становленню й самореалізації в сучасному світі.

Ця мета реалізується через такі **завдання вивчення української літератури:**

1. Зацікавлення здобувачів освіти художнім твором як явищем мистецтва слова, специфічним «інструментом» пізнання світу й себе в ньому.

2. Підвищення загальної освіченості здобувачів освіти, ознайомлення їх із найвизначнішими взірцями української народної творчості та художньої літератури.

3. Формування читацької культури, розвиток у них естетичного смаку, вміння розрізняти явища високохудожньої та «масової» культури.

4. Формування стійкого інтересу до української літератури як вагомого духовного спадку народу, повноцінного оригінального мистецтва, виховання палкого шанувальника української книги.

5. Формування гуманістичного світогляду, духовно багатой особистості, з високими загальнолюдськими морально-етичними орієнтирами.

6. Сприяння національному самоусвідомленню та стійкому відчуттю приналежності до європейської спільноти.

7. Вивчення української літератури в національному та світовому культурологічному контекстах, у міжпредметних зв'язках.

8. Розвиток творчих і комунікативних здібностей здобувачів освіти, критичного мислення, культури полеміки, вміння аргументовано доводити власну думку.

9. Вироблення вміння компетентно орієнтуватися в інформаційно-комунікативному сучасному просторі, застосовувати здобуті на уроках літератури знання, практичні навички для їх використання в практичному житті.

10. Розвиток навичок самоосвіти, бажання і спроможності вчитися впродовж життя.

Виконання цих завдань, як і досягнення мети літературної освіти, сприятимуть формуванню предметної (літературної) і ключових компетентностей, тісно пов'язаних зі здатністю молоді до читацького й особистісного саморозвитку.

Українська література як навчальний предмет має досить значний потенціал для реалізації наскрізних ліній:

Для наскрізної лінії **«Екологічна безпека та сталий розвиток»** – це формування у здобувачів освіти соціальної активності, відповідальності й екологічної свідомості, у результаті яких вони дбайливо й відповідально ставитимуться до довкілля, усвідомлюючи важливість сталого розвитку для збереження довкілля й розвитку суспільства.

Метою наскрізної лінії **«Громадянська відповідальність»** є формування відповідальних членів громади й суспільства, які розуміють принципи й механізми його функціонування, а також важливість національної ініціативи; ґрунтується у своїй діяльності на культурні традиції і вектори розвитку держави.

Наскрізна лінія **«Здоров'я і безпека»** має сформувати здобувачів освіти духовно, емоційно, соціально й фізично повноцінними членами суспільства, здатних дотримуватися здорового способу життя, допомагати у формуванні безпечного здорового життєвого середовища.

Наскрізна лінія **«Підприємливість та фінансова грамотність»** забезпечить краще розуміння молодим поколінням українців практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо); сприятиме розвиткові лідерських ініціатив, здатності успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі.

Курс української літератури рівня стандарту сформовано за **тематично-хронологічним** принципом.

Це сприяє більшій можливості через естетико-літературознавчі категорії, поняття, залучаючи й біографію письменника, зацікавити здобувачів освіти якісними художніми творами національного мистецтва, відповідно активізувати морально-етичний потенціал цих творів, потенціал ключових суспільно-ціннісних компетентностей, а також загалом змінити

усталений, певною мірою застарілий імідж української літератури на цілісній карті світової літератури.

Організація освітнього процесу: форми і методи, технології навчання

Видами уроків літератури можуть бути: урок-екскурсія, урок-подорож, урок-диспут, урок-літературна гостина, урок-усний журнал, урок-суд, урок-казка, урок-поетичний турнір, урок-огляд знань, урок-пошук, урок-відкриття, урок-дослідження, урок-портрет та інші. Вони спрямовані на розвиток естетичного смаку здобувачів освіти, культуру образного бачення, критичного мислення, на розуміння особливостей світовідчуття українців, національного характеру, народної моралі та етики; усвідомлення важливості культурної самоідентифікації особистості; розуміння взаємозв'язку конкретного із загальним.

№ п/п	К-ть год.	Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти	Зміст навчального матеріалу
1	11 год	ВСТУП. РЕАЛІСТИЧНА УКРАЇНЬСЬКА ПРОЗА	
		<p><u>Предметні компетентності</u> характеризує в загальних рисах суспільно-культурні умови розвитку літератури 1870-1890 рр.; розповідає про письменника, називає його основні твори; коментує оцінку І.Франком творчого доробку І.Нечуя-Левицького; визначає жанр твору; коментує проблематику повісті; характеризує образи-персонажі, засоби їх зображення; порівнює образи дійових осіб; пояснює авторську позицію; виокремлює засоби комічного у творі, пояснює їхню роль.</p> <p><u>Ключові компетентності</u> установлює причинно-наслідкові зв'язки між подіями твору; висловлює власну думку про українську ментальність, національний характер, народну мораль і етику; застосовує набуті знання для порівняння творів української та зарубіжної літератур; зіставлення специфіки розкриття теми в різних видах мистецтва; визначає роль і місце української літератури у світовому контексті.</p> <p><u>Емоційно-ціннісне ставлення</u></p>	<p>Українська література другої половини ХІХ ст. у контексті розвитку тодішнього суспільства, культури, мистецтва. Новий етап національно-визвольного руху, культурно-просвітницька діяльність «громад». Періодичні видання. Розвиток реалізму, натуралізму, пізній романтизм. Тодішні поезія, драматургія. Особливості реалістичної прози.</p> <p style="text-align: center;">Іван Нечуй-Левицький «Кайдашева сім'я»</p> <p>Життя і творчість письменника як новий імпульс української літератури («Колосальне всеобіймаюче око України» (І.Франко)). «Кайдашева сім'я» – соціально-побутова повість-хроніка. Реалізм твору, сучасна (вічна) актуальність проблеми батьків і дітей. Колоритні людські характери в повісті. Українська ментальність, гуманістичні традиції народного побуту й моралі. Ствердження цінностей національної етики засобами комічного.</p>

		Усвідомлення основних рис української ментальності, її значення для самопізнання й успішної реалізації в сучасному суспільстві.	
		<p><u>Предметні компетентності</u> знає про життя прозаїка, його основні твори; розповідає про історію написання роману; коментує його сюжет (1,4 частини); характеризує головні образи-персонажі, зокрема Чіпки, пояснює його поведінку психологічними чинниками; визначає роль головних жіночих образів у творі, розкриває їх.</p> <p><u>Ключові компетентності</u> порівнює роман із «Кайдашевою сім'єю» І.Нечуя-Левицького;знаходить спільне та відмінне в художній манері прозаїків; коментує власне розуміння понять честі, справедливості, людської гідності й можливі способи їхнього ствердження; переконливо й толерантно висловлює власні судження про ці поняття.</p> <p><u>Емоційно-ціннісне ставлення</u> Усвідомлення значення правильності життєвого вибору для становлення й ствердження людини.</p>	<p>Панас Мирний (П.Рудченко) «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» (1, 4 частини)</p> <p>Основне про життєвий і творчий шлях. Загальна характеристика творчості. Перший український соціально-психологічний роман, свідчення його можливостей у художньому дослідженні дійсності. Співавторство з І.Біликом. Широта представлення народного життя. Шлях Ничипора Варениченка: від правдошукацтва до розбійництва. Жіночі образи, ствердження народних поглядів на духовне здоров'я людини.</p>
2	8 год	<p><u>Предметні компетентності</u> розповідає про історію виникнення «театру корифеїв», його склад, популярність; називає авторів творів, написаних для професійного українського театру; знає про першу народну артистку України (УСРР).</p> <p><u>Ключові компетентності</u> розуміє специфіку виражальних засобів театрального мистецтва.</p> <p><u>Емоційно-ціннісне ставлення</u> Прищеплення любові до театру, розвиток уміння цінувати красу й художню досконалість драматичного мистецтва. Виховання відчуття гордості за «театр корифеїв», що зіграв важливу роль у формуванні національної самосвідомості народу.</p> <p><u>Предметні компетентності</u> знає основне з життєвого і творчого шляху драматурга; розуміє причини просвітницьких ідейних пріоритетів</p>	<p>«ТЕАТР КОРИФЕЇВ»</p> <p>Розвиток драматургії: соціально-побутові та історичні драми й комедії М.Старицького, М.Кропивницького, Панаса Мирного та ін. Від аматорських гуртків до професійного «театру корифеїв», що став «школою життя» (І.Франко). Перші театральні трупі М.Кропивницького та М.Старицького. Родина Тобілевичів та український театр. Популярність «театру корифеїв» в Україні та за її межами. Перша народна артистка України Марія Заньковецька.</p> <p>Іван Карпенко-Карий (І. Тобілевич) «Мартин Боруля»</p> <p>Основне про життєвий і творчий шлях митця, світогляд, багатогранність діяльності. Жанрова різноманітність творів. І. Карпенко-Карий і «театр корифеїв». Драматургічне новаторство письменника. Комедія «Мартин Боруля», її сценічна історія. Дворянство як міф про краще життя. Підміна особистісних етичних</p>

		<p>світогляду письменника; визначає жанр драматичного твору; знає зміст п'єси «Мартин Боруля»; розповідає про історичну основу твору; характеризує головного героя; розуміє причини його особистої драми; дає характеристику іншим персонажам; визначає головний конфлікт твору; розкриває значення творчості І.Карпенка-Карого для розвитку української драматургії.</p> <p>Ключові компетентності визначає проблеми, порушені у творі, розуміє їх актуальність для сучасного життя; висловлює судження про духовні й матеріальні цінності; застосовує набуті знання для порівняльного аналізу творів української та зарубіжної літератур; розуміє специфіку виражальних засобів театрального мистецтва.</p> <p>Емоційно-ціннісне ставлення Усвідомлення думки, що життєва позиція кожного важлива для всього суспільства. Усвідомлення можливих негативних наслідків компромісних рішень (компроміс переконань – шлях до зради).</p>	<p>цінностей (чесності, порядності, працелюбства) станомою приналежністю. Психологічна переконливість розкриття образу Мартина Борулі. Значення творчості І.Карпенка-Карого.</p>
3	11 год	<p>Предметні компетентності знає біографію І. Франка, основні царини його громадсько-політичної, наукової, мистецької, перекладацької діяльності, розуміє її значення в історії української літератури; висловлює власне ставлення до І.Франка як багатогранної особистості.</p> <p>Ключові компетентності висловлює судження про проблему вибору людини у вирішальній ситуації, потребу вчитися впродовж життя для формування себе як багатогранної особистості.</p> <p>Емоційно-ціннісне ставлення Формування на прикладі життя І.Франка ціннісного переконання про можливість досягнення силою духу світових вершин інтелекту.</p>	<p>ТИТАН ДУХУ І ДУМКИ Іван Франко «Гімн» («Замість пролога»), «Сікстинська мадонна», «Ой ти, дівчино, з горіха зерня», «Чого являєшся мені...», «Легенда про вічне життя», *«Мойсей», «Сойчине крило» Письменник, учений, громадський діяч. Багатогранність діяльності, її вплив на культурний і політичний розвиток України. Франко-перекладач, публіцист. Значення творчості для розвитку української літератури, у пробудженні національної свідомості. Творчість І. Франка в музиці.</p>
		<p>Предметні компетентності знає композицію збірки «3 вершин і низин»; пояснює назви основних</p>	<p>Лірика збірки «3 вершин і низин». Загальне уявлення про композицію збірки. Творчість великих майстрів Відродження;</p>

віршів; **розуміє** ключовісмісли, закладені в поезіях; **характеризує** образ «вічного революціонера»; **аналізує** поетичні тексти; **висловлює** власну думку про актуальність поезії І. Франка для сучасності.

Ключові компетентності

розрізняє засоби художнього вираження в поезіях; **пояснює** роль уживання художніх засобів; **дискутує** з приводу порушених у віршах проблем; толерантно **відстоює** власну позицію.

Емоційно-ціннісне ставлення

Усвідомлення позитивного впливу поезії на людину. Формування переконання, що за будь-яких обставин необхідно залишатися з народом, його цінностями.

Предметні компетентності

розповідає про зб. «Зів'яле листя»; виразно й осмислено **читає** твори, **аналізує** їх; **визначає** й **коментує** засоби художнього вираження; **знає** і **пояснює** відмінність між громадянською та інтимною лірикою.

Ключові компетентності

висловлює судження про важливість кохання в житті людини; **порівнює** специфіку виражальних засобів у поезії і музиці в розкритті інтимних мотивів; **аналізує** сучасні інтерпретації інтимної лірики І. Франка в музичних композиціях.

Вивчає напам'ять: 1 поезію (на вибір).

Емоційно-ціннісне ставлення

Усвідомлення того, що кохання – найвеличніше з почуттів, яке надихає людину на шляхетні вчинки.

Предметні компетентності

знає філософську поезію І. Франка; **пояснює** провідні мотиви в «Легенді про вічне життя»; **розуміє** значення слова «легенда», подвійну природу дару; **аналізує** текст; **визначає** проблеми й підтекст твору; **пояснює** алюзію на Олександра Македонського; **характеризує** сутність дарунку богів; **висловлює** власну думку про те, чому він став неприйнятним для людей.

Ключові компетентності

висловлює власні міркування про

символ вічної жіночності, материнства, краси; суперечки про роль краси і користі («Сікстинська мадонна»).

Франкова концепція поступу людства, вираження незламного оптимізму («Гімн» («Замість пролога»)).

Поетична збірка «Зів'яле листя», загальне уявлення про її композицію. «**Ой ти, дівчино, з горіха зерня**», «**Чого являєшся мені...**» Місце любовної теми у творчості І.Франка. Життєві імпульси появи творів (автобіографічність). Широка емоційна гама почуттів ліричного героя, ствердження невмирущості почуттів, ідеалу кохання.

Філософська поезія. Змістовий зв'язок «**Легенди про вічне життя**» з поезією збірки «Зів'яле листя». Драматизм людських стосунків, роздуми про взаємність кохання.

Поема *«**Мойсей**» – один із вершинних творів І.Франка. Проблематика твору: історичний шлях нації, визначна особистість як її провідник, пробудження національної свідомості, історичної пам'яті. Пролог до поеми – заповіт українському народові.

	<p>вчинки й характер героїв, наскільки праведними й чистими є їхні помисли під час передаровування; аналізує та інтерпретує твір в аспекті загальнолюдських цінностей.</p> <p>Емоційно-ціннісне ставлення Усвідомлення відповідального ставлення до життя. Осмислення негативної ролі лицемірства в житті сучасної людини.</p> <p>Предметні компетентності знає місце поеми *«Мойсей» у творчому доробку І. Франка; пояснює поняття «філософська поезія», «терцини», «гімн», «сонет»; розуміє специфіку сюжетних ліній, найнапруженіші моменти поеми; характеризує алегоричність образу Мойсея; аналізує засоби художнього вираження в тексті; висловлює власну позицію щодо ролі провідника нації в долі народу та міркує про майбутнє.</p> <p>Ключові компетентності висловлює судження про те, як виховувати в собі риси відповідальності, мужності; як спрогнозувати можливі наслідки діяльності; зіставляє специфіку розкриття мотиву шукань землі обітваної в Біблії та художній літературі; шукає інформацію про українських письменників, які переосмислювали образ Мойсея; бере участь у дискусії щодо проблеми безвідповідальності в житті людини; зіставляє специфіку розкриття теми в літературі й музиці.</p> <p>Емоційно-ціннісне ставлення Усвідомлення ролі кожного в історичному процесі, здатності брати на себе відповідальність за Батьківщину в її складні періоди.</p>	
	<p>Предметні компетентності знає про І. Франка як прозаїка; пояснює композицію та сюжет новели «Сойчине крило»; розуміє морально-етичні проблеми, порушені у творі; характеризує його модерністську специфіку; аналізує засоби художнього вираження; висловлює власну думку про актуальність творчості І. Франка для XXI ст.</p>	<p>Проза І. Франка (ідеї, проблеми). Художні шукання прозаїка. Франко й український модернізм.</p> <p>Новела «Сойчине крило» – жіноча доля в новітній інтерпретації. Образ героя-адресата – уособлення боротьби між «естетикою» і «живим чоловіком». Гуманізм новели.</p> <p>Роль І.Франка в розвитку драматургії й театру («Украдене щастя»). Значення</p>

		<p>Ключові компетентності пояснює важливий моральний урок, який продемонстрували герої власним учинком; висловлює судження про кохання, яке долає час, про вірність, справедливість; швидко й ефективно шукає інформацію, використовуючи різні джерела. НЛ-1,2 Емоційно-ціннісне ставлення Усвідомлення неминучості перемоги добра над злом. Шанобливе ставлення до творчості І.Франка. Усвідомлення його внеску у світову культуру.</p>	<p>творчості І.Франка, її актуальність.</p>
4	19 год	<p>Предметні компетентності має загальне уявлення про модерністські тенденції в українській літературі 1910-х років; про імпресіонізм у літературі та образотворчому мистецтві; знає основні події життєвого і творчого шляху письменника; уміє розпізнавати й аналізувати новелістичний твір; визначає проблематику «Intermezzo»; пояснює глибокий психологізм новели, особливості її композиції; аналізує імпресіоністичну поетику (роль пейзажу, звукових образів, світлотіні); пояснює символічні образи, ускладнені метафори; розкриває образотворчі засоби(внутрішній монолог, прийом контрасту); знає зміст повісті «Тіні забутих предків»; уміє пояснювати образи й символи твору; аналізує образи Марічки та Івана, розкриває пантеїзм світобачення героїв, виражений через побут, звичаї, обряди, почуття, мораль; уміє показати протиставлення реалій життя внутрішньому світові душевно багатих натур; пояснює роль образу природи у творі; характеризує мовний колорит повісті. Ключові компетентності уміє знаходити й систематизувати інформацію з різних джерел для виконання навчальних завдань; ставиться толерантно до інших культур; береже природу й шанує людей, відчуває відповідальність за майбутнє свого народу; уміє</p>	<p>МОДЕРНА УКРАЇНСЬКА ПРОЗА Особистісні чинники у світогляді людини на рубежі віків. Посилення зв'язку з культурою Європи, активні націотворчі процеси. Основні риси українського прозового модернізму (О.Кобилянська, М.Коцюбинський, В.Стефаник, В.Винниченко). «Нова школа» у прозі. Михайло Коцюбинський «Intermezzo», «Тіні забутих предків» Життя і творчість, гуманізм світогляду. Жанр новели у творчості М.Коцюбинського. Еволюція художньої свідомості: від просвітницьких орієнтацій і реалізму до модернізму. Значення стильового новаторства М. Коцюбинського для української літератури. Психологічна новела «Intermezzo» з жанровими ознаками «поезії у прозі». Автобіографічна основа. Проблеми душевної рівноваги, повноцінного життя, специфіки творчого процесу. Психологічно переконливе розкриття внутрішнього стану людини. Символічні образи, ускладнена метафора. Поетика імпресіонізму. Повість «Тіні забутих предків». Трагічна доля Івана й Марічки як наслідок суперечності між мрією та дійсністю. Світ людини у зв'язку зі світом природи. Фольклорне тло твору. Образи й символи повісті. Образи Івана та Марічки як втілення романтичної ідеї незнищенності кохання.</p>

		<p>пов'язувати події художнього твору з реальним життям і робити висновки; аналізує культуру рідного краю в контексті культурних особливостей різних регіонів України; порівнює особливості імпресіонізму в художній літературі та образотворчому мистецтві.</p> <p>Емоційно-ціннісне ставлення Усвідомлення гуманізму як основи світоглядних переконань розвиненої особистості, оптимізму і життєствердження як важливих духовних цінностей буття. Усвідомлення краси природи, її благотворного впливу на людину.</p>	
		<p>Предметні компетентності знає основні віхи життєвого і творчого шляху О.Кобилянської; дає загальну характеристику творчості письменниці; аналізує новели, зосереджуючи увагу на створенні образів нових жінок-інтелектуалок; характеризує образи в їхньому порівнянні.</p> <p>Ключові компетентності Учень / учениця: Логічно висловлює власні думки, дає оцінку героїням, використовуючи навички критичного мислення; виявляє лідерські якості за аналогією до героїнь художніх творів, бере на себе відповідальність за прийняття рішення; уміє визначати ситуації, у яких людина потребує підтримки, володіє засобами їх надання; на прикладі головних героїв твору шукає оптимальні шляхи вирішення життєвих проблем; висловлює власні судження про творчість Ф.Шопена; порівнює власні враження із впливом його музики на героїв.</p> <p>Емоційно-ціннісне ставлення Усвідомлення рівності жінок і чоловіків у всіх сферах суспільного життя як необхідна умова розв'язання актуальних політичних, соціально-культурних та психологічних проблем.</p>	<p>Ольга Кобилянська «Impromptphantasie», «Valsemelancolique» Життя і творчість. Формування світогляду письменниці (вплив європейської культури, українського феміністичного руху). Її проза – зразок раннього українського модернізму. Жанрові особливості, провідні теми та ідеї. Краса вільної душі, аристократизм духу як провідні мотиви новел «Impromptphantasie», «Valsemelancolique». Автобіографізм «Impromptphantasie» («Фантазія-експромт»). Становлення особистості, цілеспрямованої й цілісної натури. Образ ліричної героїні новели-роздуму. Образи нових жінок-інтелектуалок: талановитої піаністки Софії, аристократичної Марти, пристрасної і вольової художниці Ганнусі у «Valsemelancolique» («Меланхолійний вальс»). Роль образу мелодії вальсу у відтворенні внутрішнього світу героїнь. Глибокий психологізм твору як новаторство О. Кобилянської.</p>
		<p>Предметні компетентності знає основні віхи життєвого і творчого шляху письменника;</p>	<p>Василь Стефаник «Камінний хрест» Життя і творчість. Новаторство письменника. «Камінний хрест» –</p>

	<p>коментує зміст новели «Камінний хрест» як модерністського твору; пояснює сюжетно-композиційні особливості, емоційно напружений драматизм ситуації; характеризує образ головного героя Івана Дідуха; розкриває історичну основу новели; пояснює багатозначність символіки камінного хреста, горба, прізвища головного героя.</p> <p>Ключові компетентності</p> <p>Установлює причинно-наслідкові зв'язки між подіями в житті героїв твору; аналізує життєву ситуацію з певної позиції.</p> <p>Емоційно-ціннісне ставлення</p> <p>Усвідомлення нерозривної єдності людини з рідною землею.</p>	<p>психологічне розкриття теми еміграції. Історична основа твору. Сюжетно-композиційні особливості. Трагічна подія – композиційний центр новел Стефаніка. Драматизм конфлікту, емоційна загостреність зображуваного. Багатозначність символічних образів. Камінний хрест – уособлення долі людини. Ідея нерозривної єдності Івана Дідуха з рідною землею. Останній танець Івана Дідуха перед від'їздом із села як символ трагізму прощання з рідним краєм.</p>
	<p>Предметні компетентності</p> <p>знає основні події життєвого і творчого шляху письменника, про його громадську та політичну діяльність; знає зміст, тематику й проблематику новели «Момент»; розкриває філософський підтекст твору; характеризує образ панни, роль героя-оповідача; аргументовано передає власні роздуми про миттєве й вічне, сенс життя, щастя людини; розкриває імпресіоністичну поетику твору; висловлює свої судження про актуальність для нашого часу порушених письменником проблем, аргументує їх прикладами з тексту; уміє означити місце В.Винниченка в українській літературі.</p> <p>Ключові компетентності</p> <p>проявляє активність, ініціативність в особистому чи/та суспільному житті; прагне бути рішучим/рішучою в реалізації особистісних і суспільних цілей; здатний/здатна виявляти свої почуття, керувати ними; розуміє почуття інших людей; уміє пов'язувати події художнього твору з реальним життям і робити висновки; логічно висловлює власні думки; дає оцінку героям, використовуючи навички критичного мислення.</p> <p>Емоційно-ціннісне ставлення</p> <p>Усвідомлення художнього слова як увічного для поколінь досвіду життя людини, її думок, переживань.</p>	<p>Володимир Винниченко «Момент»</p> <p>Життя і творчість, громадська і політична діяльність. Винниченко-художник. Прозові й драматичні твори. Перший український науково-фантастичний роман «Сонячна машина», його популярність у 1920-ті роки. Успіх п'єс В.Винниченка на світовій сцені.</p> <p>Поєднання в новелі «Момент» реалістичного змалювання дійсності та філософського підтексту (плинність життя, щастя людини, мить – частинка вічності тощо). Образ панни (Мусі) – утілення ідеї вічної жіночності, краси. Імпресіонізм новели.</p> <p>Значення літературно-художньої спадщини В.Винниченка.</p>

5	1	<p><u>Предметні компетентності</u> знає про письменників-земляків, їхні твори; розуміє їхній зміст, самостійно характеризує їх; дає оцінку; висловлює власні судження.</p> <p><u>Ключові компетентності</u> усвідомлює роль читання для власного зростання впродовж життя;застосовує цифрові технології для пошуку необхідної інформації; знає електронні сайти українських бібліотек, використовує їх у процесі навчання й читання художньої літератури; створює електронну продукцію (презентації, буктрейлери тощо) для популяризації улюблених книжок.</p> <p><u>Емоційно-ціннісне ставлення</u> Виховання шанобливого ставлення до митців свого краю як до особливо обдарованих людей, співців рідної землі.</p>	<p>Література рідного краю Ознайомлення з художніми творами митців рідного краю</p>
6	16 год	Образне слово поетичного модернізму	
		<p><u>Предметні компетентності</u> знає основне з життя і творчості письменниці; розкриває мотиви віршів;характеризує композиційні й ритмомелодичні особливості, образи-символи, алегоричні образи; визначає основні проблеми, порушені в «Лісовій пісні»; розкриває фольклорну основу; характеризує образи; порівнює образи Мавки й Килини; уміє показати на прикладах з тексту духовну бідність Килини й матері Лукаша, їхню меркантильність, байдужість до краси, природи, мистецтва; розкриває красу глибокого почуття, антигуманність меркантильності та користоловства; висловлює власні судження про життя і творчість Лесі Українки. Вивчає напам'ять: «Contraspempereo!».</p> <p><u>Ключові компетентності</u> уміє знаходити та систематизувати інформацію з різних джерел для виконання навчальних завдань; усвідомлює значення етичних норм в особистому та суспільному житті, прагне їх дотримуватися; уміє</p>	<p>Альманах «З-над хмар і з долин», угруповання «Молода муза» – зв'язок із зарубіжною літературою, «нова» драма на межі століть. ЗАГАЛЬНОЛЮДСЬКЕ, НАЦІОНАЛЬНЕ, ОСОБИСТЕ Леся Українка(Лариса Косач) «Contraspempereo!», «Слово, чому ти не твердая криця...», «Мріє, не зрадь», «Стояла я і слухала весну...», «Лісова пісня» Життєвий і творчий шлях. Драматична спадщина. Роль родини, культурного оточення й самоосвіти у формуванні світобачення письменниці. Збірка поезій «На крилах пісень», її висока оцінка І.Франком. Основні цикли поезій. Неоромантизм як основа естетичної позиції Лесі Українки. «Contraspempereo!» як світоглядна декларація сильної, вольової особистості. Символічність, романтичні образи, образотворчий прийом контрасту. Призначення поета й поезії, мужність ліричної героїні, автобіографічні мотиви («Слово, чому ти не тверда криця...»). Відданість своїм мріям, наполегливе прагнення до мети («Мріє, не зрадь»). Зображення повені людських почуттів у</p>

	<p>пов'язувати події художнього твору з реальним життям і робити висновки; логічно висловлює власні думки; дає оцінку героям, використовуючи навички критичного мислення; критично оцінює результати людської діяльності в природному середовищі.</p> <p>Емоційно-ціннісне ставлення Виховання поваги до життя-подвигу славетної українки. Переконавання, що за будь-яких обставин потрібно зберігати стоїцизм духу. Усвідомлення духовної цінності неоромантичного світогляду. Розуміння того, що любити «слово у вірші» – могутній засіб впливу на духовність, інтелект людини. Розвиток естетичного смаку. Усвідомлення кохання як життєствердного почуття, творчої сили, що стимулює духовне піднесення, збагачення, розквіт людини. Уміння бачити переваги високої духовності над буденністю.</p>	<p>вірші «Стояла я і слухала весну...» Драма-феєрія «Лісова пісня». Фольклорно-міфологічна основа. Символічність образів Мавки і дядька Лева – уособлення духовності і краси. Мати Лукаша й Килина – антиподи головній героїні Мавці. Симбіоз високої духовності і буденного прагматизму в образі Лукаша. Природа і людина у творі. Неоромантичне ствердження духовної сутності людини, її творчих можливостей. Конфлікт між буденним життям і високими пориваннями особистості, дійсністю і мрією. Почуття кохання Мавки й Лукаша як розквіт творчих сил людини. Художні особливості драми-феєрії.</p>
	<p>Предметні компетентності Знає основне про творчу біографію М. Вороного, маніфест символістів; розуміє природу символу в поезіях; характеризує специфіку символістської дійсності; аналізує основні мотиви у віршах М. Вороного; висловлює власну думку про природу й мистецтво; визначає жанр твору, ключові риси символістської поезики; пояснює смислову і настроєву значущість зорових, кольорових, тактильних образів.</p> <p>Ключові компетентності знаходить потрібну інформацію; творчо використовує довідкові матеріали, словники для поглиблення знань про символізм у літературі й мистецтві; сприймає і розуміє естетику образного слова, його значення для розвитку естетичного смаку, естетичної розвиненості людини.</p> <p>Вивчає напам'ять: «Блакитна Панна».</p> <p>Емоційно-ціннісне ставлення Поцінування краси поетичного слова, його здатності об'єднувати людей роздумами над вічними проблемами</p>	<p>Микола Вороний «Блакитна Панна», «Інфанта» Коротко про життя і творчість, багатогранну діяльність митця. М. Вороний – ідеолог модернізації української літератури. Естетична програма митця, націленість на модерністські течії в новій літературі. Його творчість – перша декларація ідей і форм символізму. Єдність краси природи і мистецтва, образотворчі засоби в поезії («Блакитна Панна»). Узагальнено-ідеалізований жіночий образ як сюжетний центр символістського твору. Мотив самотності людини. Згадка про революцію як данина естетиці доби соціальних перетворень («Інфанта»).</p>

		життя.	
		<p><u>Предметні компетентності</u> Знає основне із творчої біографії О.Олеся; розуміє природу символів у його творчості, важливість мови для формування власної ідентичності; аналізує основні мотиви у творчості; розмірковує, чому герої не здатні дійти до омріяного, що заважає подолати земні перешкоди на шляху до щастя; висловлює власну думку про природу людини, її внутрішні боріння й роздвоєність; визначає жанр твору, ключові ознаки символістської поетики.</p> <p><u>Ключові компетентності</u> усвідомлює важливість гармонійного розвитку особистості для самореалізації; дискутує з проблеми збереження мови; презентує власні ідеї щодо розв'язання питань, порушених у творах; порівнює особливості розкриття мотивів творів О.Олеся в літературі, музиці, образотворчому мистецтві.</p> <p>Вивчає напам'ять: «Чари ночі».</p> <p><u>Емоційно-ціннісне ставлення</u> Розуміння, що свобода і незалежність особистості є обов'язковою умовою творчості митця. Усвідомлення того, що любов до рідного краю – джерело творчої наснаги. Усвідомлення мрії як прагнення людини жити краще, спонуки до активної діяльності. Осмислення благородства вчинків, які здійснюються заради щастя людей.</p>	<p>Олександр Олесь(О. Кандиба) «З журбою радість обнялась...», «Чари ночі», «О слово рідне! Орле скутий!...», *«По дорозі в казку»</p> <p>Коротко про життя і творчість, світоглядні переконання митця. Неоромантичні, символістські тенденції у творчості («З журбою радість обнялась...»). «Чари ночі» – перлина інтимної лірики української поезії. Мотив краси кохання й молодості, філософські роздуми про гармонію людини і природи. Музичність, звукова виразність поезій. Майстерність у відтворенні настрою, емоцій. Експресивне висловлювання патріотичних почуттів («О слово рідне! Орле скутий!...»). Драматичний етюд *«По дорозі в казку». Дорога в казку – символ духовних поривань до кращого життя. Маса, гурт людей і їх провідник. Лідер – сильна особистість. Трагічна суперечність між мрією, духовністю й жорстокістю.</p>
7	9 год	«Розстріляне відродження». Літературний авангард. Поетичне самовираження «Київські неокласики»	
		<p><u>Предметні компетентності</u> знає про історичні та суспільні умови розвитку літератури в ХХ ст., основні напрями, стильове розмаїття мистецтва 1920-х років; пригадує імена і твори письменників ХХ ст., що вивчалися раніше; називає основні літературні організації, угруповання 1920-х років; знає і розповідає про масові репресії письменників у 1930-ті роки, втручання влади в мистецький процес; пояснює поняття «розстріляного відродження».</p> <p><u>Ключові компетентності</u></p>	<p>Українська література ХХ ст. як новий етап в історії національної культури. Суспільно-історичні умови розвитку, основні стильові напрями (модернізм, соцреалізм, постмодернізм). Митець і влада, свобода творчості. Стильове розмаїття мистецтва 1920-х років. Поняття «розстріляне відродження», домінування соцреалістичної естетики в 1930-ті роки. Авангардні тенденції в українській літературі 1920-х років. Поет-футурист М.Семенко – сміливий експериментатор. Урбаністичні мотиви його лірики, їхня змістова новизна, ламання класичної</p>

аргументовано й грамотно **висловлює власну думку** щодо суспільно-історичних умов розвитку української літератури ХХ ст.; **визначає** роль і місце української культури у світовому контексті.

Емоційно-ціннісне ставлення

Розвиток допитливості, уміння шукати необхідну інформацію.

Предметні компетентності

Розуміє новаторський, пошуковий характер авангардних експериментів поезії 1920-х років; **розповідає** про них; **уміє виокремлювати** основні мотиви, головну думку, **характеризувати** настрій, ритм поезій; **пояснює** терміни «авангард», «футуризм», «урбанізм», значення творчості М.Семенка для розвитку української поезії.

Ключові компетентності

зіставляє специфіку авангардних тенденцій у літературі, музиці, образотворчому мистецтві, скульптурі; **розвиває** креативне мислення.

Емоційно-ціннісне ставлення

Усвідомлення різноманітності й багатоплановості самовираження власного «Я».

Предметні компетентності

розуміє й **пояснює** основні тенденції української поезії 1920-х років, її «вітаїстичність»; **називає** провідних поетів 1920-х років; **аналізує** поезію; **знає** і **розповідає** про трагізм творчої долі П.Тичини; **називає** його ранні збірки; **характеризує** основні мотиви і стильові тенденції ранньої творчості; **аналізує** поезії, **виокремлює** ознаки індивідуального стилю.

Ключові компетентності

дає власну оцінку творчості П.Тичини; **зіставляє** специфіку розкриття творчості митця в різних видах мистецтва; **шукає** інформацію, використовуючи різні джерела.

Емоційно-ціннісне ставлення

Розвиток естетичного смаку, культури образного бачення.

Осмислення зв'язку внутрішньої свободи митця з його творчістю.

Предметні компетентності

форми («Бажання», «Місто», «Запрошення»).

Провідна роль поезії у 1920-ті роки.

Потужне ліричне самовираження, емоційне переживання пореволюційної епохи, її духовних катаклізмів.

Павло Тичина

«Арфами, арфами...», «О панно Інно...», «Ви знаєте, як липа шелестить...», «Одчиняйте двері...», «Пам'яті тридцяти». Основне з життя і творчості поета. Трагізм його творчої долі. Найбільший модерніст 1920-х років. Звернення до «вічних» тем, мотивів, особливості віршування; потужне ліричне «Я» як символ нової людини; поєднання тенденцій символізму, неоромантизму, експресіонізму, імпресіонізму. Феномен «кларнетизму». Вітаїстичність як наскрізна оптимістична тональність, життєствердна настроєність (зб. «Соняшні кларнети»). Художнє відтворення національно-визвольного пробудження народу, уславлення борців за вільну Україну («Пам'яті тридцяти», «Одчиняйте двері...»).

Євген Плужник

«Вчись у природи творчого спокою...», «Ніч... а човен – як срібний птах!...»

Один із провідних поетів «розстріляного відродження». Його творча біографія, трагічна доля. Сповідальність, ліричність, філософічність лірики. Урівноваженість душевного стану ліричного героя, мотив туги за минущию краси, гармонією світу і людини, мить і вічність у чуттєвому вираженні.

Максим Рильський

*«Солодкий світ!...»,

«У теплі дні збирання винограду»

Група «київських неокласиків». Їхнє творче кредо, орієнтація на традицію, класичну форму вірша. Різногранний творчий шлях М.Рильського, рання творчість.

Філософічність, афористичність його лірики. Мотиви пошуків душевної рівноваги, краси в житті та в душі, вітаїзм, сповідальність, життєлюбство. Захоплення красою й величчю світу (*«Солодкий світ!...»). Сонет «У теплі дні збирання винограду» – вишуканий зразок неокласичної інтимної лірики. Краса природи, краса людини та її почуттів.

Звернення до античних образів.

Жанрово-стильове розмаїття. Нові теми, проблеми. Часткова ідеологічна

	<p>знає творчу біографію, основні твори Є. Плужника; розповідає про поета, його трагічну долю; аналізує вірші; визначає спільне та відмінне в поезіях Є.Плужника і П.Тичини.</p> <p>Ключові компетентності уміє сприймати явища, події у зіставленні, порівнює їх; аналізує життєву ситуацію з позиції сучасника; аргументовано висловлює власну думку щодо цінності життя.</p> <p>Емоційно-ціннісне ставлення Усвідомлення зовнішнього спокою, урівноваженості як ознак душевного стоїцизму, опірності неприйнятним життєвим обставинам.</p> <p>Предметні компетентності знає про групу і творчість «київських неокласиків», основне із творчої біографії М.Рильського; виразно й усвідомлено читає й аналізує поезії; визначає основні ознаки індивідуального почерку, провідні мотиви і настрої; пояснює смислову і настроєву значущість деталей, образів.</p> <p>Ключові компетентності висловлює власні думки з приводу поетичної майстерності, філософічності й поетичного самовираження представників «п'ятірного грона неокласиків», зокрема М.Рильського; знаходить у творі образи й символи, пов'язані зі світом природи та людської діяльності, розкриває їхній зміст і роль у тексті; розуміє значення читання художньої літератури для духовного здоров'я людини.</p> <p>Емоційно-ціннісне ставлення Розвиток відчуття естетики поетичного образу, урівноваженості й філософської самозаглибленості під час зіткнення з життєвими проблемами.</p>	заангажованість, експериментаторські модерністські пошуки, опертя на національну і європейську традиції. Зв'язок із поезією.
8	10 год	Прозове розмаїття

Предметні компетентності

знає про розвиток української прози 1920-х років, називає її представників; **знає** творчу біографію письменника, **розуміє** ідеологічні чинники, які вплинули на головного героя новели й призвели до трагічного роздвоєння «Я»; **характеризує** ідеологічну заангажованість, світоглядні й психологічні особливості персонажів; **висловлює** власну думку про неприпустимість перемоги зла в людині; **визначає** жанр твору, основні риси індивідуального стилю; **пояснює** смислову й настроєву значущість образів у новелі.

Ключові компетентності

розуміє специфіку жанрової форми твору; **уміє знаходити** необхідну інформацію; творчо **використовує** довідкові матеріали, словники для поглиблення знань із певної теми; **сприймає** і **розуміє** естетику образного слова, його значення для розвитку естетичного смаку.

Емоційно-ціннісне ставлення

Відстоювання гуманістичних цінностей, критичне мислення, усвідомлення переваг гуманізму над ідеологіями, уміння передбачати наслідки власних помилок і виправляти їх.

Предметні компетентності

називає факти життєвої і творчої біографії письменника, 2-3 його твори; **характеризує** особливості світовідчуття і світобачення митця і їхній вплив на творчість; **розповідає** про роботу Ю.Яновського на Одеській кінофабриці; **розкриває** морально-етичні колізії роману «Майстер корабля»; **аналізує** художні образи, **з'ясовує** їх символічність та ознаки неоромантизму; **ілюструє**, як автор розкриває національне кризь призму загальнолюдського; **розкриває** зміст понять «умовність зображення», «художній час і простір» та **оперує** ними під час аналізу художнього твору.

Ключові компетентності

користується різними джерелами інформації; **презентує** власні напрацювання; **визначає** межі

Микола Хвильовий (М. Фітільов)

«Я (Романтика)»

Життєвий і творчий шлях. Провідна роль у літературно-мистецькому житті 1920-х років. Романтичність світобачення. Участь у ВАПЛІТЕ, у дискусії 1925-1928 рр. «Я (Романтика)» – новела про добро і зло в житті та в душі. Проблема внутрішнього роздвоєння людини між гуманізмом і фанатичною відданістю революції, між загальнолюдськими, вічними цінностями й політичною кон'юнктурою. Реальне та уявне у творі. Образ ліричного «Я». Роль присвяти. Образ матері, його символічність.

Юрій Яновський «Майстер корабля»

Творча біографія письменника, загальна характеристика творчості. Ю.Яновський і кіно. Романтичність світовідчуття. Романтизована стихія національно-визвольного руху (роман «Чотири шаблі»). Роман у новелах «Вершники» – зразок соцреалізму. Новаторство художньої форми («Майстер корабля»): модерний сюжет, що інтригує, умовність фабули, зміщення часопростору. Проблеми творення нової української культури, духовності української людини, її самоусвідомлення в новій дійсності, символічність образів. Неоромантичні герої То-Ма-Кі, Режисер, Сев, Тайях та їх прототипи, модерністські образи Міста, Моря. Морально-етичні колізії твору. Національне кризь призму загальнолюдського.

		<p>власного знання і незнання; аналізує та інтерпретує твір в аспекті національної культури та загальнолюдських цінностей.</p> <p>Емоційно-ціннісне ставлення Усвідомлення зв'язку внутрішньої свободи митця з його творчістю; самостійність мислення, уміння аргументовано доводити власні судження.</p> <p>Предметні компетентності знає творчу біографію письменника; розуміє вплив цивілізаційних процесів на людину, психологічну мотивацію вчинків Степана Радченка та інших персонажів, іронічність авторської оповіді; характеризує маргінальний образ українського інтелігента; аналізує світоглядну й психологічну еволюцію його характеру; пояснює роль жіночих образів у романі, значення терміну «урбаністичний роман».</p> <p>Ключові компетентності висловлює власну думку про способи самоствердження людини; уміє встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між подіями в житті героїв твору; аналізує життєву ситуацію з позицій сьогодення.</p> <p>Емоційно-ціннісне ставлення Усвідомлення моральних, психологічних аспектів самоствердження людини.</p>	<p>Валер'ян Підмогильний «Місто» Життєвий шлях, трагічна загибель. Автор інтелектуально-психологічної прози, перекладач. Світові мотиви підкорення людиною міста, її самоствердження в ньому, інтерпретовані на національному матеріалі. Зображення «цілісної» людини: в єдності біологічного, духовного, соціального. Образ українського інтелігента Степана Радченка, вихідця із селян, еволюція його характеру, проблеми ствердження в міському середовищі. Морально-етичні колізії твору. Жіночі образи в ньому.</p>
9	1 год	<p>Предметні компетентності знає про письменників-земляків, їхні твори; розуміє їхній зміст, самостійно характеризує їх; дає оцінку; висловлює власні судження.</p> <p>Ключові компетентності усвідомлює роль читання для власного зростання впродовж життя;застосовує цифрові технології для пошуку необхідної інформації; знає електронні сайти українських бібліотек, використовує їх у процесі навчання й читання художньої літератури; створює електронну продукцію (презентації, буктрейлери тощо) для популяризації улюблених книжок.</p> <p>Емоційно-ціннісне ставлення Виховання шанобливого ставлення до митців свого краю як до особливо</p>	<p>Література рідного краю Ознайомлення з художніми творами митців рідного краю (відповідно до вікових зацікавлень десятикласників).</p>

		обдарованих людей, співців рідної землі.	
1	7 год	Прозове розмаїття	
		<p><u>Предметні компетентності</u> знає про гумористичну, сатирично-викривальну традицію української літератури (фольклор, С.Руданський, Л.Глібов, І.Нечуй-Левицький, І.Карпенко-Карий); аналізує усмішки, пояснює їх жанрові особливості.</p> <p><u>Ключові компетентності</u> проводить аналогії між подіями життя письменника і їх зображенням у творі митця у своєрідній стильовій манері («Моя автобіографія», «Письменники»); оцінює результати людської діяльності в природному середовищі на прикладі художніх творів; усвідомлює важливість бережливого ставлення до природи.</p> <p><u>Емоційно-ціннісне ставлення</u> Усвідомлення оптимістичної ролі гумору в житті людини. Розвиток самокритичності, спроможності проводити доречні аналогії.</p> <p><u>Предметні компетентності</u> розуміє особливості розвитку драматургії й театру 1920-х років; розповідає про це; проводить аналогії з іншими явищами культури; знає творчу біографію письменника, його зв'язок із театром Курбаса; розуміє історико-політичні чинники, які вплинули на зіткнення головних дійових осіб у сатиричній комедії; сатиричне спрямування п'єси; характеризує образи дійових осіб, світоглядну, громадянську позицію кожного з них; аналізує умовність часопростору, природу конфліктів; висловлює власну думку про типове сприйняття дійсності обивателем; визначає жанр твору, основні проблеми; пояснює роль деталей.</p> <p><u>Ключові компетентності</u> осмислює роль соціального статусу, моделі його досягнення; формує уявлення про справжні та фальшиві цінності, спираючись на текст; висловлює власні міркування, проводячи аналогії з сучасним життям; усвідомлює роль української мови як</p>	<p>Остап Вишня (Павло Губенко) «Моя автобіографія», «Письменники», «Сом» Трагічна творча доля українського гумориста, велика популярність і значення його усмішок у 1920-ті роки. Відбиток у них тодішнього суспільства, літературно-мистецького середовища. Письменник і його час. Оптимізм, любов до природи, людини, м'який гумор як риса індивідуального почерку Остапа Вишні. Пейзаж, портрет, характер людини, авторський голос, народні прикмети, прислів'я та приказки в усмішках.</p> <p>Розвиток національного театру («Березіль» Леся Курбаса, Харківський театр ім. І.Франка), драматургії 1920–1930 рр. (від ідеологічних агіток до психологічної драми). П'єси В.Винниченка, М.Куліша, І.Дніпровського, І.Кочерги, Я.Мамонтова на перетині традицій «корифеїв», зарубіжної класики і модерної драматургії.</p> <p>Микола Куліш «Мина Мазайло» Основне про життєвий і творчий шлях митця. Зв'язок із театром Л.Курбаса. Національний матеріал і вселюдські, «вічні» мотиви та проблеми у п'єсах. Сатирична комедія «Мина Мазайло». Проблема готовності українського суспільства бути українським (на прикладі позиції, поведінки дійових осіб). Специфіка комедійного жанру: про серйозне легко, грайливо. Розвінчання національного нігілізму, духовної обмеженості на матеріалі українізації (Мина, Мокій, дядько Тарас, тьотя Мотя). Сатиричне викриття бездуховності обивателів, що зрікаються своєї мови, культури, родового коріння. Драматургічна майстерність автора. Актуальність п'єси для нашого часу</p>

		ключового чинника творення нації, самоствердження особистості. Емоційно-ціннісне ставлення Розвиток критичного мислення, готовність захищати власну мовну ідентичність. Усвідомлення належності до рідного народу.	
2	6 год	Перлини західноукраїнської літератури	
		<p>Предметні компетентності має загальне уявлення про розвиток української літератури в Західній Україні до 1939 р., називає її основних представників; розповідає про митця; дає загальну характеристику його творчості; виразно й усвідомлено читає поезії; визначає головні мотиви, ідеї; коментує їх; дає їм власну оцінку.</p> <p>Ключові компетентності уміє знаходити необхідну інформацію; творчо використовує довідкові матеріали, словники для поглиблення знань із певної теми; порівнює різні явища; сприймає й розуміє естетику образного слова, його значення для розвитку естетичного смаку.</p> <p>Предметні компетентності розуміє й пояснює умовність зображення, створення художньої реальності на конкретному матеріалі; розглядає ідейно-художній зміст окремих фрагментів твору; коментує їх; виокремлює основні ідеї; пояснює особливості і роль композиції, пейзажу, інших художніх засобів для втілення головних думок.</p> <p>Ключові компетентності осмислює вартість мистецтва, грошей, почуттів людини тощо; висловлює власні міркування, спираючись на текст; проводить аналогії з сучасним життям.</p> <p>Емоційно-ціннісне ставлення Усвідомлення переваги в житті духовного над матеріальним.</p>	<p>Автономність, відкритість зарубіжним традиціям і новітнім процесам, розвиток української літератури в Західній Україні до 1939 р.</p> <p>Богдан-Ігор Антонич «Зелена євангелія», «Різдво», *«Коляда» Коротко про митця. Аполітичність, наскрізна життєствердність, метафоричність і міфологізм поезій; екзотика лемківського краю в контексті вселюдських мотивів. Лемківська конкретика як джерело образних асоціацій. «Зелена євангелія» – нерозривна єдність природи і людини, ідея життєствердження. Поєднання язичницьких мотивів із християнськими («Різдво», *«Коляда»). Роздуми над поезією Б.-І. Антонича.</p> <p>Осип Турянський «По́за межами болю» Коротко про письменника. Історичний матеріал Першої світової війни як предмет художнього узагальнення й філософського осмислення. Поема в прозі, що хвилює, єднає людські серця, звільняє і просвітлює душу. Умовність зображення (події поза конкретним часом і простором). Загальнолюдські мотиви і гуманістичні цінності. Біологічні інстинкти і духовна воля до життя: ідея перемоги духу над матерією. Гуманістичний, життєствердний пафос поеми в прозі, його вселюдська значимість і всеохопність.</p>
3	7 год	«Під чужим небом»	
		<p>Предметні компетентності знає й розповідає про історичні умови і функціонування української літератури за кордоном, про «празьку</p>	<p>Література письменників-емігрантів. «Празька школа» української поезії та її представники. Євген Маланюк</p>

	<p>школу» української поезії та її представників, коротко про життя і творчість Є.Маланюка; розкриває особливості художнього осмислення долі України в поезії «Уривок з поеми»; пояснює символічність її назви; указує на актуальність оптимістичного висновку про майбутнє України; характеризує із посиланням на текст поезії «Напис на книзі віршів» погляди митця на призначення поезії, важливість місії поета закарбовувати свій час для нащадків.</p> <p>Ключові компетентності доводить важливість прояву ініціативи, готовності брати на себе відповідальність; розуміє зв'язок історичного минулого із сучасністю; толерантно відстоює власну позицію в дискусії.</p> <p>Емоційно-ціннісне ставлення. Усвідомлення того, що життєва позиція кожного впливає на розвиток усієї країни.</p> <p>Предметні компетентності знає основні віхи життя письменника, його творчість; коментує зміст роману; визначає його жанрові особливості; характеризує образи; висловлює власне ставлення до основних проблем, порушених у творі.</p> <p>Ключові компетентності залежно від мети використовує різноманітні читацькі стратегії; займає активну громадянську позицію; здатний/здатна втілювати власні задуми в життя; виявляє активність, ініціативність як в особистому, так і суспільному житті; логічно та виразно висловлює власні думки, використовуючи навички критичного мислення.</p> <p>Емоційно-ціннісне ставлення Усвідомлення значення свободи для духовного розвитку, активної життєвої позиції як вияву європейськості.</p>	<p>«Уривок з поеми», «Напис на книзі віршів...» Коротко про митця. Художнє осмислення героїчної і трагічної історії України, оптимістичний висновок про її майбутнє в поезії «Уривок з поеми». Її актуальність, символічність назви. «Напис на книзі віршів...» – ліричний роздум про призначення поезії, важливості місії поета закарбовувати свій час для нащадків. Іван Багряний (І. Лозов'ягін) «Тигролови» Основні віхи життя й творчості митця, його громадянська позиція. «Тигролови» як український пригодницький роман. Проблема свободи й боротьби за визволення. Жанрові особливості (динаміка сюжету, неоромантичність та ін.). Вольовий характер Григорія Многогрішного. Родина Сірків, майор Медвин. Символіка роману, ідея перемоги добра над злом. Популярність твору в повоєнній Європі. Актуальність для нашого часу.</p>
4	8 год	Воєнне лихоліття
	<p>Предметні компетентності знає про літературу воєнного періоду; творчу біографію митця; розуміє її трагізм; розповідає про Довженка-кінорежисера, називає його основні фільми, 2-3 прозові твори; розуміє</p>	<p>Участь українських письменників у Другій світовій війні. Активізація патріотичної тематики, героїчного пафосу, посилення філософічності в літературі цього періоду. Засилля соцреалізму в мистецтві повоєнного</p>

	<p>особливості світобачення; розглядає «Щоденник» як джерело вивчення біографії митця в контексті його доби; особливості авторського бачення й оцінки історії України й українського народу, розкриття національних і загальнолюдських проблем; аналізує текст «Зачарованої Десни», художньо-стильові особливості твору; оперує поняттями «кіноповість», «публіцистичність»; указує на риси автобіографічності в кіноповісті; характеризує образи-персонажі; пояснює особливості композиції, роль пейзажу; називає порушені у творі морально-етичні проблеми.</p> <p>Ключові компетентності зіставляє специфіку розкриття певної теми в різних видах мистецтва; указує на прояви національного мислення, світовідчуття в характерах героїв; сприймає природу й людину як цілісну систему; критично оцінює результати людської діяльності в природному середовищі; уміє знаходити необхідну інформацію і творчо, компетентно її використовувати.</p> <p>Емоційно-ціннісне ставлення Розуміння особливостей світовідчуття українців, національного характеру, народної моралі та етики; усвідомлення важливості культурної самоідентифікації особистості; розуміння взаємозв'язку конкретного із загальним.</p> <p>Предметні компетентності називає 2-3 цікаві факти біографії Олеся Гончара; розповідає про роль митця в духовному відродженні нації; загально характеризує творчий доробок; називає риси неоромантизму в ранній творчості; аналізує проблематику й образи героїв новели «Модри Камень»; особливість оповіді, роль кольорової гами; визначає основну ідею твору; аргументує жанрову приналежність твору.</p> <p>Ключові компетентності установлює зв'язок між учинками персонажів; аналізує життєву ситуацію з різних позицій; демонструє повагу до різних поглядів, ідей, переконань; толерантно відстоює</p>	<p>періоду.</p> <p>Олександр Довженко «Щоденник» (періоду війни), «Зачарована Десна» Трагічна творча біографія митця. Відомий у світі кінорежисер, засновник поетичного кіно. Романтичне світобачення. Довженко-художник. Довженко-прозаїк (оповідання часів війни, кіноповість «Україна в огні»). Джерело вивчення історії його життя і трагічної доби – «Щоденник». Правда про український народ, його історію крізь призму авторського бачення й оцінки. Національні та загальнолюдські проблеми, поєднання особистісного, виражального начала з публіцистикою. Історія написання «Зачарованої Десни» (1942-1956), автобіографічна основа, сповідальність. Ця кіноповість – у часи воєнного лихоліття як душевна розрада, сповідь, моральна опора для митця. Поєднання минулого і сучасного. Два ліричні герої: малий Сашко і зріла людина, митець. Морально-етичні проблеми, порушені в кіноповісті.</p> <p>Олесь Гончар «Модри Камень» Коротко про письменника. Загальна характеристика доробку О.Гончара. Творчий злет у 1960-ті роки. Його громадянська й життєва позиції, роль у духовному відродженні нації. Рання новелістика (1940-ві роки), її неоромантизм. Мрія і дійсність у новелі «Модри Камень». Романтична ідея кохання, що перемагає смерть. Образи українського бійця і юної словачки Терези. Особливість оповіді, роль кольорової гами в новелі.</p>
--	---	--

		власну позицію в дискусії; застосовує різноманітні комунікативні стратегії залежно від мети спілкування; дає власну оцінку вчинкам персонажів. Емоційно-ціннісне ставлення Визначення значущих для себе національних і загальнолюдських цінностей.	
2	15 год	Літературне «шістдесятництво»	
		<p>Предметні компетентності розуміє зв'язок літературного явища «шістдесятництва» з дисидентським рухом; з'ясовує зв'язок світогляду митця із творчістю; називає поетів-«шістдесятників»; загально характеризує їхню творчість; розповідає про В.Симоненка; пригадує його твори, вивчені раніше; аналізує стильові особливості поезій; визначає й уміє прокоментувати основні мотиви; дискутує про патріотичні, громадянські мотиви, порушені у творах.</p> <p>Ключові компетентності формує власну думку про порушені у творах мотиви, проблеми; виробляє життєву позицію, уміння її відстоювати; усвідомлює значення самоствердження людини в сучасному світі; розвиває навички аргументовано, толерантно вести дискусію.</p> <p>Емоційно-ціннісне ставлення Формування національної свідомості громадянина України, формування себе як самодостатньої особистості.</p> <p>Предметні компетентності розповідає основне про митця, його творчість; обґрунтовує популярність пісенної лірики Д.Павличка, уміє аналізувати його поезії.</p> <p>Ключові компетентності виявляє здатність виражати особисті та громадянські почуття, розуміти й поважати почуття інших людей; уміє розвивати свої творчі здібності та уяву; залежно від мети використовує різноманітні читацькі стратегії; сприймає та розуміє образне слово, його значення для розвитку естетичного смаку.</p> <p>Емоційно-ціннісне ставлення Відчуття краси форми і змістової глибини поетичного образу.</p>	<p>Нова хвиля відродження української літератури на початку 1960-х років. «Шістдесятництво» як явище культурологічне й соціальне. Його зв'язок із дисидентським рухом. Ідейно-стильове розмаїття, тематична і формотворча новизна творчості «шістдесятників».</p> <p>Василь Симоненко «Задивляюся у твої зіниці...», «Я...» Коротко про митця («витязь молодой української поезії»). Традиційність його лірики. Образ України, громадянський вибір поета («Задивляюся у твої зіниці...»). Мотив самоствердження людини у складному сучасному світі, її самодостатність і самоцінність («Я...»). Інтимна лірика В. Симоненка («Ну, скажи, хіба не фантастично...», «Ікс плюс ігрек»). Роздуми над поезією митця та її мотивами.</p> <p>Дмитро Павличко «Два кольори» «Я стужився, мила, за тобою...» Основні відомості про поета, перекладача. Основні мотиви його творів. Пісенна лірика, її популярність. Вірш «Два кольори», який став народною піснею. Національний колорит поетичних образів, роль антитези. Збірка любовної лірики «Таємниця твого обличчя». Використання фольклорних, персоніфікованих образів для передачі глибокого почуття кохання («Я стужився, мила, за тобою...»).</p> <p>Іван Драч «Балада про соняшник» Невтомний шукач нового змісту і нової форми в поезії. Переосмислення жанру балади. «Балада про соняшник» – поетичний роздум про суть мистецтва, процес творчості. Символічність образів соняшника, сонця.</p> <p>Микола Вінграновський «У синьому небі я висіяв ліс» Коротко про поета, прозаїка, кіномитця. Учень О.Довженка. Вселюдські, національні мотиви крізь призму «інтимного самозосередження». Вируюча</p>

	<p><u>Предметні компетентності</u> розповідає основне про митця; розкриває його роль у реформуванні жанру балади; аналізує поетичний твір; пояснює власне розуміння образів-символів балади.</p> <p><u>Ключові компетентності</u> розуміє вплив поетичного слова на психічний стан людини та розвиває здатність емоційно, логічно виражати власні думки; виявляє креативне мислення під час аналізу поетичного твору; сприймає й розуміє естетику образного слова, його значення для розвитку естетичного смаку.</p> <p><u>Емоційно-ціннісне ставлення</u> Усвідомлення ролі мистецтва в житті людини, значення для формування її свідомості та світогляду.</p> <p><u>Предметні компетентності</u> розповідає коротко про митця; виокремлює і пояснює засоби поетичної мови; відшуковує образну деталь, пояснює її роль; висловлює власне ставлення до розглянутої поезії.</p> <p><u>Ключові компетентності</u> сприймає і розуміє естетику образного слова, його значення для розвитку естетичного смаку; уміє емоційно й поетично виражати думки.</p> <p><u>Емоційно-ціннісне ставлення</u> Усвідомлення специфіки ліричного самовираження творчою особистістю, великого значення почуття любові в житті людини. Розвиток асоціативного мислення.</p> <p><u>Предметні компетентності</u> розповідає коротко про письменника, його творчість; пригадує його твори, вивчені в попередніх класах; удосконалює навички визначення теми твору, його жанру, провідної думки; аналізує образи, художні засоби, особливості композиції; висловлює власні роздуми про проблеми, порушені в новелі, і поведінку героїв.</p> <p><u>Ключові компетентності</u> уміє виявляти власні почуття й поважати почуття інших; аналізує проблемну ситуацію та знаходить шляхи її розв'язання; на основі отриманих відомостей дає оцінку</p>	<p>при страсть, несподівана асоціативність, буйна фантазія, образна деталь його поезії. Інтимна лірика зб. «Цю жінку я люблю». Поезія про «вічну», одну-єдину любов, яка перемагає труднощі, долає час і простір. Глибокі любовні переживання ліричного героя, передані образною символікою, символічною колористикою (синім кольором). Думки й відчуття, навіяні цим віршем.</p> <p>Григор Тютюнник «Три зозулі з поклоном» Коротко про письменника і його творчість.</p> <p>«Вічна» тема «любовного трикутника» в новітній інтерпретації. Образ любові як втілення високої християнської цінності, яка вивищує людину над прагматичною буденністю, очищає її душу. Зміщення часових площин як художній засіб. Роль художньої деталі в розкритті характеру, ідеї.</p> <p>Ліна Костенко «Страшні слова, коли вони мовчать...», «Хай буде легко. Дотиком пера...», «Недумано, негадано...», «По сей день Посейдон посідає свій трон...», «Маруся Чурай»</p> <p>Творчий шлях. Особливості індивідуального стилю (філософічність, історизм мислення, традиційність, інтелектуалізм, публіцистичність). «Страшні слова, коли вони мовчать», «Хай буде легко. Дотиком пера...» – ліричні роздуми про значення слова в житті людини, суть мистецтва, його роль у суспільстві. «Недумано, негадано...» – інтимна лірика як спонука до роздумів про суть кохання. Її сповідальність. «По сей день Посейдон посідає свій трон...»: мотив єднання людини зі світом рукотворної краси (мистецтво) і природою. Потреба наповнювати життя прекрасним. Зв'язок із античною міфологією. Пошуки справжнього (не оманливого) щастя. Здатність людини проти стояти дрібному й бачити величне. Історико-фольклорна основа історичного роману у віршах «Маруся Чурай». Духовне життя нації крізь призму нещасливого кохання. Центральні проблеми: митець і суспільство, індивідуальна свобода людини</p>
--	--	--

		<p>героям; веде діалог із текстом (автором, героями).</p> <p>Емоційно-ціннісне ставлення Виховання краси почуттів, гуманних принципів у взаєминах між людьми. Усвідомлення високого сенсу почуття любові, уміння берегти її та цінувати.</p> <p>Предметні компетентності знає основне з творчої біографії письменниці, її роль в історії «шістдесятництва»; розуміє значення підтексту в умовах ідеологічного контролю над мистецтвом; характеризує образну природу поетичного твору; аналізує засоби художнього увиразнення, які визначають високу естетичну вартість; висловлює власну думку про особливості історичного мислення письменниці в «Марусі Чурай»; визначає жанр твору, основні проблеми; пояснює роль деталей, психологічну природу вчинків Марусі Чурай та інших персонажів; висловлює власне ставлення до вчинку головної героїні.</p> <p>Ключові компетентності осмислює естетичну вартість художнього твору; формує уявлення про прекрасне як чинник гармонізації власного внутрішнього світу; висловлює міркування, проводячи аналогії з сучасним життям.</p> <p>Емоційно-ціннісне ставлення Формування естетичного смаку, виховання відповідальності за вчинки, усвідомлення права на власний моральний вибір. Розвиток духовних якостей.</p>	
3	8 год	Стоїчна українська поезія. Сучасна українська література	
		<p>Предметні компетентності знає основне з творчої біографії поета; розуміє суть екзистенціалізму в поезіях, характеризує межовий стан суб'єкта лірики, який протистоїть ідеологічно викривленій реальності; зіставляє мотиви, форми буттєвого самоствердження в поезіях; аналізує засоби художнього увиразнення, які визначають високу естетичну вартість; висловлює власну думку про важливість активної громадянської позиції в житті.</p> <p>Ключові компетентності</p>	<p>Василь Стус «Крізь сотні сумнівів я йду до тебе...», «Господи, гніву пречистого...» Поет як символ незламного духу, збереження людської гідності. Загальний огляд його життя й творчості (відчуження від світу, проблема вибору, стан трагічної самотності й активної дії, формування себе; атмосфера розтлінного духу тоталітарної системи). Узагальнені образи крізь призму індивідуальної долі. Поезія Стуса – зразок «стоїчної» поезії у світовій ліриці («Крізь сотні сумнівів я йду до тебе...», «Господи, гніву</p>

	<p>Учень / учениця: осмислює естетичну вартість художнього твору; формує уявлення про поезію як чинник власного світогляду; визначає ціннісні пріоритети життя на засадах громадянського суспільства; висловлює міркування, проводячи аналогії з сучасним життям.</p> <p>Емоційно-ціннісне ставлення Ствердження рис «стоїцизму», активної життєвої позиції. Усвідомлення понять честі, людської гідності, мужності, сили духу на прикладі життя і творчості В. Стуса.</p> <p>Предметні компетентності характеризує історико-культурну ситуацію в Україні наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.; називає імена сучасних письменників, їхні твори; ілюструє стильове розмаїття, пошук авторами нових тем і форм їх розкриття; обґрунтовує появу нового літературного покоління, спільні риси й творчу індивідуальність митців; розуміє значення поняття «постмодернізм»; аналізує визначені для текстуального вивчення поезії, прозові твори; розуміє значення понять «елітарна» і «масова» літератури.</p> <p>Ключові компетентності розрізняє масову й елітарну літературу; працює в різних пошукових системах для отримання потрібної інформації; використовує різноманітні читацькі стратегії; обстоює можливість перекладу українською мовою будь-якого тексту.</p> <p>Емоційно-ціннісне ставлення Усвідомлення того, що мистецтво є засобом саморозкриття особистості; формування сучасного погляду на світ, людину в ньому.</p>	<p>пречистого...»). Стан активної позиції ліричного героя. Екзистенційна (буттєва) проблема вибору, віра в себе, надія на здолаття всіх перешкод. Упевненість у власному виборі. Приклад великої мужності й сили духу.</p> <p>Історико-культурна ситуація наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. (на шляху до нового відродження). З'ява нового літературного покоління. Найвагоміші здобутки сучасної літератури. Стильове розмаїття, експериментаторство, пошуки нових форм і тем. Література елітарна, вишукана, високохудожня. Література масова, популярна (її інтенсивний розвиток). Постмодернізм як один із художніх напрямів мистецтва 1990-х років, його риси.</p> <p>Поезія: <i>І.Римарук</i> («Обнови»), <i>Ю. Андрухович</i> («Астролог», «Пісня мандрівного спудея»), <i>О.Забужко</i> («Рядок з автобіографії», «Читаючи історію»), <i>О. Ірванець</i> («До французького шансоньє»), <i>С. Жадан</i> («Музика, очерет...», «Смерть моряка»).</p> <p>Проза, есеїстика: <i>Г. Пагутяк</i> («Потрапити в сад», «Косар»), <i>Ю.Андрухович</i> («ShevchenkoisOK»), <i>В.Діброва</i> («Андріївський узвіз»), <i>Я.Мельник</i> («Далекий простір»).</p>
1 год.	Література рідного краю	
	<p>Предметні компетентності знає про письменників-земляків, їхні твори; розуміє їхній зміст, самостійно характеризує їх; дає оцінку; висловлює власні судження.</p> <p>Ключові компетентності усвідомлює роль читання для власного зростання впродовж</p>	<p>Література рідного краю Ознайомлення з художніми творами митців рідного краю</p>

	<p>життя;застосовує цифрові технології для пошуку необхідної інформації;знає електронні сайти українських бібліотек, використовує їх у процесі навчання й читання художньої літератури; створює електронну продукцію (презентації, буктрейлери тощо) для популяризації улюблених книжок.</p> <p><u>Емоційно-ціннісне ставлення</u> Виховання шанобливого ставлення до митців свого краю як до особливо обдарованих людей, співців рідної землі.</p>	
2 год	Узагальнення та систематизація вивченого матеріалу	
	<p><u>Предметні компетентності</u> характеризує вивчений період української літератури, урахувавши ідейно-художні особливості найпоказовіших творів; висловлює власні судження про них; пояснює їхню актуальність.</p> <p><u>Ключові компетентності</u> аналізує життєві ситуації, людські вчинки на матеріалі вивчених творів; бере участь у дискусії довкола питань розвитку української літератури ХІХ ст.; узагальнює отриману інформацію.</p> <p><u>Емоційно-ціннісне ставлення</u> Усвідомлення того, що власна думка і власна позиція важливі для життя людини, її успішної реалізації.</p>	<p>Бесіда про вивчені твори української літератури.</p> <p>Обмін думками про знакові для свого часу твори, актуальних нині.</p>

При вивченні літератури пропонуються такі методи, як: лекція, бесіда, самостійна робота.

Навчання завжди було спрямованим на виховання духовно збагаченої особистості, і чинне місце в цьому процесі відводиться самостійній роботі, яка найповніше забезпечує розвиток мислення, ініціативи, активізації творчої думки учнів. Це читання мовчки (робота над творами чи підручником, критичною статтею тощо), складання тез, усні й письмові відповіді на запитання підручника, конспектування (глава, розділ, уривок), складання анотацій (оповідання, уривок, повість, стаття), складання цитатного плану.

Бесіда - живе спілкування викладача із здобувачами освіти – найбільш активний метод вивчення літератури.

Викладач на власний розсуд може змінити розподіл годин між темами. Години резервного навчального часу викладач може використати на свій розсуд для глибшого вивчення або повторення певного навчального матеріалу з урахуванням здібностей і навчальних можливостей учнів або для тематичного оцінювання (уроків систематизації та узагальнення).

Форми, способи і засоби перевірки та оцінювання результатів навчання

Вивчення курсу «Українська література» передбачає два види контролю:
поточний - контроль під час вивчення теми (усне опитування, тестування, самостійні роботи, захисти проєктів і проведених досліджень тощо).
підсумковий – контроль наприкінці вивчення розділу (теми): класні твори у формі есе, міні творів, тести, відповіді на запитання тощо).

Оцінюючи результати навчальної діяльності здобувачів освіти з української літератури, необхідно враховувати рівень засвоєння теоретичних знань і сформованості практичних умінь, досвід творчої діяльності.